

STORTINGET

Innst. 417 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Dokument 8:222 S (2024–2025)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sigbjørn Gjelsvik, Geir Adelsten Iversen, Trine Fagervik, Sandra Borch, Lisa Marie Ness Klungland og Ole André Myhrvold om å la 16- og 17-åringer kjøre tryggere kjøretøy

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket for mopedbiler med sikte på å legge til rette for at 16-åringer kan gis førerett for tryggere og mer trafikksikre kjøretøy.
- Stortinget ber regjeringen igangsette et arbeid med å la 16-åringer som har gjennomført nødvendig opplæring, få begrenset førerett for personbiler med sperret maksimal hastighet på 60 km/t, avgrenset til veier med maksimal fartsgrense på 80 km/t.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Samferdselsminister Jon-Ivar Nygård har uttalt seg om forslaget i brev av 6. mai 2025. Brevet følger som vedlegg til denne innstillingen. Det ble åpnet for skrift-

lige innspill. De mottatte innspillene er sammen med sakens dokumenter tilgjengeliggjort på sakens side på stortinget.no

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jone Blikra, Tom Einar Karlsen og Marte Mjøs Persen, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Kristin Ørmen Johnsen og Erlend Larsen, fra Senterpartiet, Nancy P. Anti, lederen Sigbjørn Gjelsvik og Geir Inge Lien, fra Fremskrittspartiet, Morten Stordalen og Frank Edvard Sve, fra Sosialistisk Venstreparti, Mona Fagerås, og fra Venstre, André N. Skjelstad, viser til Representantforslag 222 S (2024–2025) fra stortingsrepresentantene Sigbjørn Gjelsvik, Geir Adelsten Iversen, Trine Fagervik, Sandra Borch, Lisa Marie Ness Klungland og Ole André Myhrvold om å la 16- og 17-åringer kjøre tryggere kjøretøy.

Komiteen viser til statsrådens svarbrev av 6. mai 2025. Statsråden viser til at direktiv 2006/126/EF (tredje førerkortdirektiv) gir felles bestemmelser om førerkort for EØS-landene, og at direktivet per i dag ikke inneholder mulighet til å fastsette nasjonale unntak fra disse kravene. Dette innebærer at Norge ikke kan fastsette egne regler om at personer med førerrett i klasse AM kan kjøre tyngre og raskere kjøretøy.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, merker seg videre at statsråden viser til svar på spørsmål 33 fra representanten

Skjelstad om at ulykkestallene for mopedbilulykker gir grunn til bekymring:

«Statens vegvesen arbeider derfor med å revidere gjeldende forskrifter og læreplaner for å møte disse utfordringene. I dette arbeidet vurderes opplæringens struktur, obligatoriske elementer, og om det kan være hensiktsmessig å innføre også en praktisk førerprøve på mopedbil. Eventuelle forslag fra Statens vegvesen vil bli sendt på bred offentlig høring.»

Flertallet imøteser dette og forventer at dette følges opp.

Flertallet merker seg videre at det har kommet to høringsinnspill i saken. Både Trygg Trafikk og Opplysningsrådet for veitrafikken stiller seg kritiske til forslaget om å åpne for førerrett til personbil for 16- og 17-åringer. Høringsinstansene peker på at de foreslåtte begrensningene i praksis vil være vanskelige å håndheve, og at de av hensyn til trafikksikkerheten ikke støtter forslaget. Det vises blant annet til at ungdom i denne aldersgruppen er overrepresentert i trafikkulykker, at personbil ikke nødvendigvis utgjør et tryggere alternativ enn moped eller mopedbil for denne gruppen, og negative erfaringer fra land som USA med tilsvarende ordninger.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, er opptatt av at bedre trafikksikkerhet og mer trygghet for trafikantene må være det overordnede målet i alle endringer i regelverket knyttet til kjøretøy og førerkortregelverk. Dette flertallet viser til at det i nær fremtid vil bli vedtatt et EU-direktiv som imøtekommer deler av representantforslaget. Det vil derfor være rimelig å vurdere forslagene når det omtalte direktivet får en skikkelig vurdering.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Venstre mener det er et reelt behov for å la 16- og 17-åringer kjøre tryggere kjøretøy enn mopedbilene som finnes i det norske markedet i dag. Ulykkestallene er svært bekymringsverdige, og de tekniske kravene til kjøretøyene gir lite sikkerhet ved ulykker.

Disse medlemmer merker seg at statsråden er enig i at ulykkestallene for mopedbiler gir grunn til bekymring, og er positive til at Statens vegvesen skal revidere forskrifter og læreplaner for å imøtekomme noe av problemene.

Disse medlemmer merker seg også at statsråden peker på at det innenfor EØS-regelverket per i dag ikke er anledning til å gjøre nasjonale tilpasninger av førerkortregelverket, slik forslagsstillerne ønsker seg, men at det er et pågående arbeid i EU som vil åpne for noen av intensjonene i forslaget.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket for mopedbiler med sikte på å legge til rette for at 16-åringer kan gis førerrett for tryggere og mer trafikksikre kjøretøy.»

«Stortinget ber regjeringen igangsette et arbeid for nasjonalt unntak fra førerkortdirektivet slik at 16-åringer som har gjennomført nødvendig opplæring, får begrenset førerrett for personbiler med sperret maksimal hastighet på 60 km/t, avgrenset til veier med maksimal fartsgrense på 80 km/t.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener vi må bruke det nasjonale handlingsrommet i det europeiske førerkortdirektivet for at unge skal ha flere alternativer når det gjelder bruk av kjøretøy. Disse medlemmer støtter forslagsstillerens intensjon om at unge må ha tilgang til kjøretøy som kan brukes hele året. Førerkortdirektivet åpner for at land kan fastsette minstealder til 17 år for førerkortklasse B på eget område og uten særskilte vilkår. Disse medlemmer mener dette vil være en god løsning for å sikre unge tilgang til tryggere kjøretøy og mer frihet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre førerkortforskriften slik at minstealder for førerkort klasse B settes til 17 år.»

Disse medlemmer viser videre til at førerkortdirektivet åpner for at man har en lavere minstealder for førerkortklasse AM (Moped) enn standardkravet dersom det avgrenses til eget område. Disse medlemmer mener at minstealder for mopedførerkort skal senkes til 15 år for å gi unge mer frihet. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til Sverige har aldersgrense 15 år for førerkortklasse AM.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag.

«Stortinget ber regjeringen endre førerkortforskriften slik at minstealder for førerkort klasse AM settes til 15 år.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket for mopedbiler med sikte på å legge til rette for at 16-åringer kan gis førerrett for tryggere og mer trafikksikre kjøretøy.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen igangsette et arbeid for nasjonalt unntak fra førerkortdirektivet slik at 16-årin-

ger som har gjennomført nødvendig opplæring, får begrenset førerrett for personbiler med sperret maksimal hastighet på 60 km/t, avgrenset til veier med maksimal fartsgrense på 80 km/t.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen endre førerkortforskriften slik at minstealder for førerkort klasse B settes til 17 år.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen endre førerkortforskriften slik at minstealder for førerkort klasse AM settes til 15 år.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:222 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sigbjørn Gjelsvik, Geir Adelsten Iversen, Trine Fagervik, Sandra Borch, Lisa Marie Ness Klungland og Ole André Myhrvold om å la 16- og 17-åringer kjøre tryggere kjøretøy – vedtas ikke.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 27. mai 2025

Sigbjørn Gjelsvik

leder

André N. Skjelstad

ordfører

Statsråden

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/2639-

Dato
6. mai 2025

Svar på dokument 8:222 S (2024-2025) om å la 16- og 17-åringer kjøre tryggere kjøretøy

Jeg viser til brev fra Stortingets transport- og kommunikasjonskomité datert 23. april 2024 der det bes om Samferdselsdepartementets vurdering av representantforslag 8:222 S (2024-2025) fra stortingsrepresentantene Sigbjørn Gjelsvik, Geir Adelsten Iversen, Trine Fagervik, Sandra Borch, Lise Marie Ness Klungland og Ole André Myhrvold.

- 1. Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket for mopedbiler med sikte på å legge til rette for at 16-åringer kan gis førerett for tryggere og mer trafikksikre kjøretøy.*

Direktiv 2006/126/EF (tredje førerkortdirektiv) gir felles bestemmelser om førerkort for EØS-landene. De ulike førerkortklassene og minstealderen for å erverve førerett i de ulike førerkortklassene er definert i dette direktivet, som Norge er EØS-rettslig forpliktet til å følge.

I Norge kan mopedbiler dermed føres av personer med førerett i klasse AM 147. Klasse AM er en internasjonal klasse, og er regulert i tredje førerkortdirektiv artikkel 4 nr. 2.

Mopedbiler er å regne som lette firehjuls mopeder (light quadricycles), og er nærmere definert i forordning (EU) nr. 168/2013 (som erstatter direktiv 2002/24/EF artikkel 1(3)(a)). Slike kjøretøyer kan ha maksimal vekt på 425 kg og maksimal hastighet på 45 km/t (kategori «L6e»).

Direktivet inneholder per i dag ikke mulighet til å fastsette nasjonale unntak fra disse kravene. Dette innebærer at Norge ikke kan fastsette egne regler om at personer med førerett i klasse AM kan kjøre tyngre og raskere kjøretøy.

Jeg vil imidlertid understreke at det for både den enkelte fører og trafikksikkerheten generelt, er viktig å gi god og sikker trafikkopplæring til ungdom som ønsker førerett for mopedbiler.

Etter at aldersgrensen for mopedbil ble senket fra 18 til 16 år i 2019 har antall førerkort for mopedbil AM for aldersgruppen 16-18 år økt betraktelig. I 2024 ble det utstedt i underkant av 2000 førerkort i denne klassen til ungdom i aldersgruppen 16-18 år, mens det i 2019 kun ble utstedt 50 slike førerkort.

Som blant annet vist til i mitt svar 9. oktober 2024 på spørsmål 33 fra representanten Skjelstad, gir ulykkestallene for mopedbilulykker grunn til bekymring. Statens vegvesen arbeider derfor med å revidere gjeldende forskrifter og læreplaner for å møte disse utfordringene. I dette arbeidet vurderes opplæringens struktur, obligatoriske elementer, og om det kan være hensiktsmessig å innføre også en praktisk førerprøve på mopedbil. Eventuelle forslag fra Statens vegvesen vil bli sendt på bred offentlig høring.

2. *Stortinget ber regjeringen igangsette et arbeid med å la 16-åringer som har gjennomført nødvendig opplæring, få begrenset førerett for personbiler med sperret maksimal hastighet på 60 km/t, avgrenset til veier med maksimal fartsgrense på 80 km/t.*

For å kunne kjøre personbil i Norge med totalvekt på inntil 3 500 kg og høyst 8 passasjerer i tillegg til fører, kreves det førerett i klasse B. Førerkortdirektivet åpner ikke for å gi ordinær førerrett for personbil til 16-åringer.

Den 25. mars 2025 ble det politisk enighet mellom Rådet og Parlamentet om et nytt førerkortdirektiv (fjerde førerkortdirektiv). Direktivet er ventet formelt vedtatt i nær fremtid. I det nye direktivet er det ventet endringer som gir mulighet for medlemslandene å la 16 åringer ta førerkort som tillater å kjøre personbil med totalvekt inntil 2 500 kg og med maksimal hastighet som er fysisk begrenset til 45 km/t. Det vil være valgfritt for medlemslandene om de ønsker å innføre dette eller ikke.

Etter min vurdering er det flere trafiksikkerhetshensyn som taler mot å innføre en slik førerett. Det er svært godt dokumentert at unge førere i større grad er risikovillige, ikke har samme dømmekraft og evne til å beherske impulser, og dermed har høyere ulykkesrisiko.

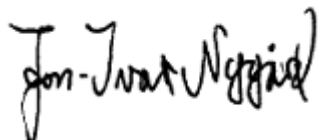
En ordning som beskrevet vil også innebære en åpenbar og betydelig risiko for manipulering av hastighetsbegrensningen. Dette er allerede en betydelig utfordring med de hastighetsbegrensninger vi har i dag har blant annet på moped og ATV. På moderne biler gjøres hastighetsbegrensningen via en programvareoppdatering, og Statens vegvesen opplyser at omgåelser av en slik begrensning er lett tilgjengelig. Slike manipulasjoner er videre utfordrende å kontrollere effektivt.

Endelig vurdering av dette vil foretas når det nye direktivet er formelt vedtatt.

Jeg kan imidlertid opplyse at nytt førerkortdirektiv vil åpne for at 17-åringer kan få førerkort for personbil, med krav om ledsager. Videre oppfølging av dette vil vurderes nærmere når det nye direktivet er formelt vedtatt.

Hverken gjeldende eller nytt nytt førerkortdirektiv gir mulighet til å gjennomføre forslag 2 i representantforslaget, og forslaget vil derfor ikke kunne gjennomføres innenfor rammene av våre forpliktelser etter EØS-avtalen.

Med hilsen

A handwritten signature in black ink, reading "Jon-Ivar Nygård". The signature is written in a cursive, flowing style with some capitalization.

Jon-Ivar Nygård

